

Arie Koster, een bioloog met visie

tekst:

**Jeroen
Meeussen &
Angelique
van Helvoort**

De afspraak voor een interview met Arie Koster kende slechts één ontbindende voorwaarde. Bij doorgang van de Elfstedentocht zouden we naar een andere datum moeten uitwijken. Alhoewel het op de dag van onze afspraak flink vroom, was de kwaliteit van het ijs nog niet zodanig dat het verantwoord was om de Elfstedentocht te laten doorgaan. Aldus werden wij op een avond in februari gastvrij door Arie Koster ontvangen in een kamer omringd met vele natuurboeken.

De grote belangstelling bij het publiek voor zijn nieuwste boek "De Groene Omgeving" was een van de eerste onderwerpen die ter sprake kwam. "Ik ben wel verrast dat het boek nu al uitverkocht is. Met een oplage van 5.000 exemplaren had ik dat niet zo snel verwacht. De tijd is er blijkbaar nu rijp voor. In één klap ligt het boek nu bij alle instanties en beleidsdirecties die iets met openbaar groen van doen hebben. Het is jammer voor de mensen die het boek nog niet hebben, want een herdruk lijkt niet waarschijnlijk".

Van Maskerbij tot Stedelijk Groen

Interessant is het te weten hoe Arie Koster in het openbaar groen verzeild is geraakt. Of heeft hij altijd al in deze branche gewerkt? "Nee, zeker niet. Ik ben ooit begonnen bij de onderhoudsdienst van de groenvoorziening in Schiedam. Daarna ben ik ondermeer via de Tuinbouwschool, de chrysantenteelt en de Sociale academie in het vormingswerk terecht gekomen. Vervolgens ben ik biologie gaan studeren in Utrecht. Mijn twee doctoraal onderwerpen hebben beide tot publicaties geleid. Mijn eerste publikatie - uit begin jaren tachtig - betreft een onderzoek aan Maskerbijen. Uren ben ik bezig geweest om de tekeningen te maken. Zal ik ze even laten zien?"

Arie Koster spoedt zich naar boven om ons getuige te laten zijn van het gedetailleerde werk dat hij aan deze diergroep heeft verricht. "Mijn tweede afstudieropdracht heb ik bij prof. Zonderwijk gedaan. Ik heb daar onderzoek aan spoorbermen verricht. Veel planten waarvan men dacht dat deze in Nederland niet of bijna niet meer voorkwamen, kwam ik weer tegen langs de spoorbermen. Elke dag iets nieuws ontdekken, daar krijg ik een kick van. Via de nodige omzwervingen ben ik tenslotte bij het Instituut voor Bos en Natuuronderzoek (IBN) in Wageningen terecht gekomen waar ik nu met veel plezier werk."

Relatie mens-natuur

Arie Koster heeft vele publicaties op zijn naam staan. Niet alleen over planten, zoals bijvoorbeeld 'De flora van de Nederlandse Spoorwegen' en 'Vademecum Wilde Planten', maar ook over vele insektenfamilies. Toch is hij niet alleen geïnteresseerd in het plantje of het beestje maar vooral in de relatie tussen mens en natuur. "Ik heb veel bewondering voor mensen die zich hun leven lang bezighouden met bijvoorbeeld het determineren van planten of insekten, maar ik zie het toch breder. Vandaar nu mijn werk in Openbaar en Stedelijk Groen (De overstap van tuinbouwschool naar sociale academie -en weer terug naar biologie- komt ons nu minder vreemd voor). Ik wil wel benadrukken dat voor ecologisch beheer 'materiaalkennis', dus de kennis van de soorten, onontbeerlijk is."

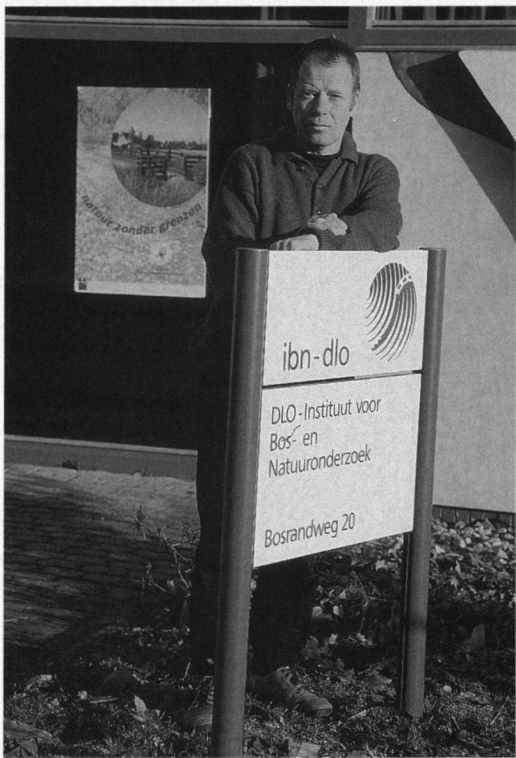
Gedreven, nauwgezet, iemand met uithoudingsvermogen, zouden wij Arie Koster zo mogen typeren? Na even nadenken, bevestigt hij dat. "Ik ben een individualist en ambitieus maar in de 'goede zin des woords'. Ik lever graag goed, wetenschappelijk werk af, maar ik wil graag ook mijn eigen mening kwijt. Als dat om politieke redenen niet in beleidsstukken kan, dan zoek ik wel een andere weg om mijn zienswijze uit te dragen".

Eigen verantwoordelijkheid

"Leden van zogenaamde 'groene verenigingen' zouden moeten beseffen dat ook zij direct verantwoordelijk zijn voor het verdwijnen van natuur. Aan de ene kant

kun je natuurlijk wel trouw je donatie overmaken en je actief inzetten voor de natuur, maar als je met de auto vogels gaat kijken of (vlieg)reizen maakt om natuur en cultuur in verre landen te bekijken, ben je aan de andere kant bezig om de natuur te vernietigen." (Arie Koster heeft geen auto en fietst elke dag van zijn woonplaats Veenendaal naar Wageningen). "De 'groene organisaties' zouden een gezamenlijk beleid moeten ontwikkelen om hun leden daarvan te overtuigen. Maar ja, welke organisatie durft zijn eigen leden hierop aan te spreken? Het kost je in eerste instantie waarschijnlijk een aantal leden, maar je bent als natuurbeschermingsorganisatie wel zuiverder bezig." Wij beamen dat een dergelijke kritische opstelling moreel gezien wel juist is, maar dat je - zeker als een relatief kleine organisatie als De Vlinder-

van een milieu- of natuurbeschermingsorganisatie. Belangstelling voor de natuur is een houding, is een actieve betrokkenheid bij het landschap en de natuurlijke processen die zich daar afspeelen. De doelstelling van het Europees Natuurbeschermingsjaar 1995 was deze betrokkenheid weer te activeren. In een land waar meer dan twee miljoen mensen lid zijn van een natuurbeschermings- of milieuorganisatie had ik minstens een soort nationale discussie verwacht. Niet alleen in de zaaltjes, maar juist ook in de media en in de bladen van de natuurorganisaties." Arie Koster vervolgt zijn betoog. "Ik heb de indruk dat veel groene organisaties veel meer gericht zijn op het behoud en werven van leden dan op wezenlijke verbeteringen op het gebied van natuur en milieu. Ze zijn sterk naar binnen gekeerd. Het gaat er niet alleen om de eigen doelstelling waar te maken, maar ook om de doelstelling te zien in een breed maatschappelijk perspectief. In dat laatste zou juist de meerwaarde van een organisatie moeten zitten."



Vlinderstichting

"Ook De Vlinderstichting is erg op materie gericht. Welke soorten komen waar voor en hoe ontwikkelt dit zich in de loop der jaren. Vlinders zijn representatief voor een bepaald leefgebied en de voorwaarden moeten geschapen worden om soorten in stand te houden. Vlinders zijn zeer geschikt als indicatorsoort om mensen te attenderen op de invloed van hun eigen handelen op de natuur. Maar elke vereniging zou zich eens moeten afvragen wat de meerwaarde van zijn eigen organisatie is. Ben je 'slechts' een club ter bescherming van een bepaalde groep planten of dieren of heb je werkelijk een vernieuwende en principiële visie uit te dragen? Ben je er alleen om vlinders te beschermen of ook om een maatschappelijke discussie op gang te brengen?" Hier hebben wij niet direct een pasklaar antwoord op, maar het stemt ons - en hopelijk ook u - wel tot nadenken.

stichting - in een vicieuze cirkel belandt. Als je weinig leden hebt, heb je weinig geld om iets te bewerkstelligen. Je wilt dus donateurs en abonnees werven. Bij een dergelijk kritisch geluid zul je niet snel veel leden krijgen en dus geen geld. "Met name de grote organisaties zouden een dergelijk beleid moeten uitdragen. Zij hebben vaak voldoende buffercapaciteit in hun ledenaantal om een eventuele terugval op te kunnen vangen." Het moge duidelijk zijn dat dit een onderwerp is, waar Arie Koster zich erg bij betrokken voelt.

Terug naar de relatie mens en natuur. "Uit onderzoek is gebleken dat een gezonde, groene leefomgeving voor mensen zeer belangrijk is. In een snel verstedelijkend land is de groene ruimte van essentieel belang voor de kwaliteit van de leefomgeving. Ik ben dan ook erg blij dat in het voorwoord van 'De Groene Omgeving' de Voorzitter van de Landelijke Vereniging van GGD'en mijn boek aanprijst."

Twee miljoen leden

"Belangstelling voor de natuur is veel meer dan alleen maar een lidmaatschap

Met deze gedachte stapten we in de auto - geen excuus, ook al vroor het aanzienlijk - en reden huiswaarts.